

Dolar

Američki dolar od 2001. godine smanjuje svoju vrijednost u odnosu na ostale svjetske valute. Zemlje koje su se vezale uz dolar kontinuirano depreciraju i tako promjenom relativnih cijena dobara i usluga, nacionalne ekonomije i svjetske ekonomije, potiču izvozu orijentaciju. Stvari se kreću upravo suprotno od argentinskog slučaja kada je tečaj dolara u odnosu na svjetske valute aprecirao što je rezultiralo slučajem Argentina. Danas dolar vrijedi tek nešto više od dvije trećine eura.

Kronični deficit platne i trgovačke bilance te proračuna u SAD ukazuje da se dug SAD u skorije vrijeme neće stabilizirati. Jasno, SAD, ako tako odluči predsjednik Bush, mogu ojačati dolar i stvari dovesti u red. Drugo je pitanje koliko je bez povećanja konkurentnosti američke privrede moguće "kompozicijama" održati postojeće stanje. Ipak, upozoravam čitaoca da je Amerika vodeća zemlja u svijetu i da kronični deficiti ipak znače nešto drugo nego u bilo kojoj drugoj zemlji u svijetu. Izneseno valja interpretirati kako su promjene moguće i u kratkom roku ako tako odluči Bush.

Dvije skupine zemalja su ugrožene postojećom ekonomskom politikom dolara odnosno politikom dugoročnih deficita. Prva je grupa zemalja koje ostvaruju suficite platne bilance i raspolažu rastućim suficitima kao što je to slučaj s Kinom; druga grupa zemalja koje su pogođene smanjenjem vrijednosti dolara su zemlje izvoznice nafte. Rast cijene nafte samo djelomično "amortizira" problem.

Zemlje koje imaju višak dolara da bi učinkovito upravljale svojim deviznim rezervama moraju formirati svoj portfelj tako da "amortiziraju" deprecijaciju dolara. Ovo znači napuštanje dolara ili kupovinu vrijednosnih papira/imovine u SAD. Ovaj pristup, bez obzira na bogatstvo Amerike, nije dugoročno rješenje kako za Ameriku tako i za sadašnje/buduće vlasnike američke imovine. Navedeno znači da se pored dolara traži novi igrač. Euro je već rezervna valuta, nešto manje i jen ima ulogu rezervne valute. Ono što bi se moglo dogoditi jest potencijalna opasnost za dolar je da juan postane svjetska valuta. Europska unija je, kao što znamo, zabrinuta već osnivanjem investicijskog fonda iz dijela deviznih pričuva Kine pa bi, prema tome, kandidiranje juana za svjetsku valutu imalo učinak ne baš slabog potresa.

Igre radi pretpostavimo da Kina želi učiniti posao sa svojih 1430 milijardi dolara deviznih pričuva. Pretpostavimo, nadalje, da poslovnoj kombinaciji pristupa konzervativno i da na svaki dolar devizne pričuve želi prikupiti tri dolara kapitala. Kina ima kontinuirani suficit u odnosu prema inozemstvu koji mjesečno iznosi gotovo 30 milijardi dolara što svakako valja pridodati ekonomskom potencijalu Kine. Što Kina može učiniti sa gotovo 4300 milijardi dolara teško je i zamisliti.

Ništa nije manje uzbudljiva priča ni sa zemljama izvoznicama nafte. Jasno je da u kratkom roku nije moguće naći supstitut nafte. Jasno je, nadalje, da neke zemlje, veliki proizvođači nafte, nisu u najboljem odnosu sa SAD. Glavni partneri SAD su u još većoj mjeri osjetljivi na promjene cijene nafte pa bi porast cijene nafte mogao dovesti u pitanje njihove prijateljske odnose.

Stoga SAD, htjele – ne htjele, morat će poraditi na jačanju dolara. U pravu su američki dužnosnici koji traže jačanje dolara. Amerika je najveći dužnik i povjerenje vjerovnika moraju vratiti. Drugo je pitanje kako povratiti povjerenje a da američko gospodarstvo ne uđe u recesiju. Ostale zemlje moraju pokazati svoj partnerski odnos i pomoći SAD-u jer je to u interesu i samih prijateljskih zemalja. U tim i takvim okolnostima i eventualni suparnici SAD-u će dobro razmisliti prije nego što poduzmu bilo kakve i bilo koje “neprijateljske” korake. Nije jednostavno mjenjati svjetsku rezervnu valutu.

Dugoročno rješenje je u dinamiziranju privrednog razvoja SAD-a. Uvijek je rješenje u realnoj a ne simbol ekonomiji.